



Obr. 28: Žáci zkoušení během generální vizitace

rok 1848 přinesl změnu. Císařským rozhodnutím bylo dne 23. března 1848 nově zřízeno ministerstvo vyučování. V roce 1849 převzalo i záležitosti kultu a do července téhož roku je vedl Josef Alexander Helfert (1820–1910). Poté, až do roku 1860, zastával ministerský post hrabě Leopold Thun-Hohenstein (1811–1888) a Helfert zůstal podsekretářem pro církevní záležitosti. Leopold Thun-Hohenstein uskutečnil řadu dů-

kladných reforem středního a vysokého školství. Stranou jeho zájmu nezůstaly ani triviální školy. Žáci příslušného školního obvodu museli školu denně navštěvovat a škola měla povinnost kapacitně výuku zajistit. Zřizovatelem škol se stala obec, která se také měla starat o jejich hospodářské zázemí.⁸⁶ V roce 1849 byly zřízeny zemské školní úřady, v nichž zasedali školní radové, pozdější zemští školní inspektoři. Tyto úřady byly pověřeny vrchní správou elementárních a středních škol. Úřady však byly zrušeny již o dva roky později tak zvanými silvestrovskými patenty.⁸⁷

• • •

Trestání nedbalých rodičů

„Představenstvo!

K § 178 školní zákonní knihy a 184 též tam se nařizuje, jak se rodiče, které dítky nedbanlivě do školy odesílají, trestati mají, a zvláště nařizuje § 178, aby, když napomenutí místního duchovního bez oučinku zůstává, učitelové vždy ku konci měsíce března a září od nich velebných pánů duchovních a školních dohlizitelů podepsané vyznání nedbanlivých žáků místní vrchnosti předložili, které povolane jsou, rodiče předvolati, a nedbanlivě dle okolostojičnosti, buď dvojnásobným školním platem stíhati, od platu osvobozené k platu přidržeti, a v pádu ouplné chudoby tělesně trestati mají. Z částky dvojnásobně uloženého platu školního, má se dle § 178 jeden díl učitelům odvésti – druhý pak s významem nedbanlivců předložen býti.

86) Šafránek, *Vývoj*, s. 84.

87) Hledíková – Janák – Dobeš, *Dějiny*, s. 284.